

ห่วงติดกับวิกฤตพลังงาน v2 ลงทุนฮวบไม่ทันดีมานด์

| นริศรัตน์ พรหมพิทักษ์
| ..

ในขณะที่เศรษฐกิจทั่วโลกขยายตัว แข็งแกร่งในช่วงที่ผ่านมา จนส่งผลให้ความต้องการพลังงานเพิ่มขึ้นตามมา ทั้งสำหรับการใช้ในภาคอุตสาหกรรม และการบริโภคภายในประเทศ โดยสำนักงานพลังงานระหว่างประเทศ (ไออีเอ) ระบุว่า ดีมานด์พลังงานทั่วโลกปรับขึ้น 2.1% ในปี 2017 ขยายตัวมากกว่า 2 เท่าจากเมื่อปีก่อนหน้า

ความต้องการพลังงานมีแนวโน้มทะยานขึ้นต่อเนื่องอีกในอนาคต โดยไออีเอคาดการณ์ว่าจะเพิ่มขึ้น 30% ภายในปี 2040 จากการที่จำนวนประชากรทั่วโลกคาดว่าจะเพิ่มขึ้นจาก 7,400 ล้านคน ไปอยู่ที่กว่า 9,000 ล้านคน ภายในปี 2040 ขณะที่กระบวนการเปลี่ยนจากชนบทสู่เมืองในบรรดากลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่ โดยเฉพาะจีน ยิ่งเร่งให้ดีมานด์พลังงานพุ่งขึ้นอย่างรวดเร็ว

อย่างไรก็ดี สถานการณ์ในภาคอุตสาหกรรมพลังงานในขณะนี้กำลังสร้างความกังวลว่า ปริมาณพลังงานทั่วโลกเสี่ยงไม่เพียงพอรองรับดีมานด์ ทั้งจากซัพพลายน้ำมันที่มี

แนวโน้มลดลง และการผลิตพลังงานหมุนเวียนเพื่อเป็นพลังงานทางเลือก ยังไม่เพิ่มขึ้นมากเพียงพอ

ในปัจจุบันแหล่งพลังงานโลกส่วนใหญ่ราว 70% ยังมาจากน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ตามข้อมูลของไออีเอ โดยดีมานด์น้ำมันยังขยายตัวต่อเนื่องที่ 1.6% เมื่อปีที่แล้ว เพิ่มขึ้น 2 เท่าจากอัตราเฉลี่ยรายปีสำหรับช่วง 10 ปีที่ผ่านมา

ท่ามกลางสถานการณ์ซัพพลายน้ำมันตึงตัวกำลังกลายเป็นความกังวลใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ หลังประธานาธิบดี โดนัลด์ ทรัมป์ แห่งสหรัฐ ประกาศมาตรการคว่ำบาตรอิหร่าน เมื่อปลายเดือน มิ.ย.ที่ผ่านมา โดยให้เอกชนทั้งในและต่างประเทศหยุดซื้อน้ำมันจากอิหร่าน นับตั้งแต่วันที่ 4 พ.ย. หากไม่ปฏิบัติตามจะเจอมาตรการคว่ำบาตรตามมา

ล่าสุดนั้น สตีเฟน มนูชิน รัฐมนตรีคลังสหรัฐ เปิดเผยว่า รัฐบาลอาจพิจารณาผ่อนผันเรื่องการซื้อน้ำมันจากอิหร่าน แต่การดำเนินการดังกล่าวก็ยังคงไม่แน่ชัด และอาจไม่สามารถบรรเทาผลกระทบได้เท่าที่ควร

เนื่องจากอิหร่านเป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมันรายใหญ่ของโลก (โอเปก) โดยบรรดานักวิเคราะห์คาดการณ์ว่ามาตรการคว่ำบาตรจะส่งผลให้ปริมาณน้ำมันในตลาดโลกหายไป 5 แสน-1 ล้านบาร์เรล และการผลิตน้ำมันของอิหร่านจะลดลงประมาณ 9 แสนบาร์เรล

เมื่อปริมาณน้ำมันลดลง ย่อมส่งผลให้ราคาแพงขึ้น ซึ่งจะกระทบต่อผู้บริโภคและภาคธุรกิจ ขณะที่การตกลงเพิ่มกำลังผลิตน้ำมันของกลุ่มโอเปกและน้ำมันโอเปกก่อนหน้านี้ คาดว่า จะไม่สามารถชดเชยซัพพลายที่หายไป ได้ เพราะในความเป็นจริงแล้วกำลังการผลิตที่เพิ่มขึ้นมาอาจอยู่ที่เพียง 6-8 แสนบาร์เรล/วันเท่านั้น เนื่องจากแต่ละประเทศมีข้อจำกัดเรื่องโควตาการผลิตระหว่างประเทศสมาชิก

แม้ประเทศที่มีโควตาการผลิตเหลืออย่างซาอุดีอาระเบีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ และคูเวต ซึ่งสามารถเพิ่มปริมาณการผลิตได้ แต่กลุ่มประเทศดังกล่าวก็มีกำลังการผลิตใกล้เคียงกับโควตาของประเทศตัวเองอยู่แล้ว

ขณะเดียวกันการลงทุนในพลังงานหมุนเวียน เพื่อนำมาใช้เป็นพลังงานทางเลือกทดแทนน้ำมันและเชื้อเพลิงฟอสซิล ยังคงคิดเป็นสัดส่วนเพียง 30% ซึ่งก็คงไม่เพียงพอเข้ามาเติมเต็มปริมาณพลังงานจากทั่วโลก

นอกจากนี้ ยังคิดเป็นสัดส่วนน้อย

กว่าแล้ว การลงทุนในพลังงานหมุนเวียนยังลดลงถึง 7% ในปี 2017 ไปอยู่ที่ 2.98 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ (ราว 9.9 ล้านล้านบาท) จาก 3.18 แสนล้านดอลลาร์ (ราว 10 ล้านล้านบาท) เมื่อปี 2016 ตามข้อมูลของไออีเอ และร่วงหนักสุดตั้งแต่เก็บข้อมูลมาตั้งแต่ปี 2000

ในบรรดาการลงทุนด้านพลังงานหมุนเวียนทั้งหมด มีเพียงการลงทุนในพลังงานแสงอาทิตย์เท่านั้นที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่เกือบ 1.5 แสนล้านดอลลาร์ (ราว 5 ล้านล้านบาท) ในปี 2017 ขณะที่การลงทุนในพลังงานลมลดลงมาอยู่ที่ไม่ถึง 1 แสนล้านดอลลาร์ (ราว 3 ล้านล้านบาท) เช่นเดียวกับพลังงานน้ำและพลังงานหมุนเวียนอื่นๆ ซึ่งร่วงแต่ที่ไม่ถึง 5 หมื่นล้านดอลลาร์ (ราว 1.6 ล้านล้านบาท) และ 2.5 หมื่นล้านดอลลาร์ (ราว 8.3 แสนล้านบาท) ตามลำดับ

ในภาพรวมนั้น อุปสรรคในการลงทุนพลังงานหมุนเวียนเพิ่มมาจากภาครัฐของหลายประเทศยังไม่มั่งบประมาณลงทุนเพียงพอ โดยไออีเอ ยกตัวอย่างกรณีลงทุนด้านพลังงานลม ซึ่งปรับลดลงหลังรัฐบาลทั้งบประมาณอุดหนุน และเอกชนยังไม่เข้ามาลงทุนมากพอ จากการที่ราคาพลังงานลมลดลง ส่งผลให้ความน่าดึงดูดใจในการลงทุนปรับลดลงตามมา นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเรื่องการ

บริหารจัดการความเสี่ยงของโครงการลงทุน ทำให้การผลักดันระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการสร้างแหล่งผลิตพลังงานหมุนเวียนยังไม่คืบหน้าเท่าที่ควร

ตัวเลขการลงทุนดังกล่าวนี้ว่าสวนทางกับคาดการณ์การใช้พลังงานหมุนเวียน โดยสำนักงานข้อมูลพลังงานสหรัฐ (อีไอเอ) ระบุว่าจะเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 2.3% ต่อปี ระหว่างช่วงปี 2015-2040 ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่ทั่วโลกต้องเร่งหาแหล่งพลังงานสะอาดเพื่อลดการปล่อยมลภาวะ ตามสนธิสัญญาปารีสที่กว่า 170 ประเทศลงนามร่วมกันเมื่อปี 2015

นอกจากนี้ หลายประเทศพยายามผลักดันการใช้พลังงานหมุนเวียนมากยิ่งขึ้น นำโดยจีนและอินเดีย ที่คาดว่าจะหันมาใช้พลังงานแสงอาทิตย์เพิ่มขึ้นขณะที่สหภาพยุโรป (อียู) เตรียมเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนให้ไปอยู่ที่ 80% หลังปี 2030

“แนวโน้มการลงทุนในขณะนี้จึงยังไม่เพียงพอ ทั้งในแง่ของการรับมือความกังวลเรื่องซัพพลายพลังงาน และการแก้ปัญหาด้านสภาพแวดล้อม” ฟาตีห์ บิรอล ผู้อำนวยการบริหารไออีเอ กล่าว

ท่ามกลางปริมาณพลังงานทั่วโลกที่กำลังปรับขึ้น การลงทุนด้านพลังงานเพื่อเพิ่มการผลิตรองรับปริมาณนี้ ซึ่งยังไม่เพียงพอในขณะนี้ จึงกลายเป็นความท้าทายอันยิ่งใหญ่ที่ต้องเร่งจัดการ ■